

ΔΙΔΩ ΚΑΙ ΑΙΝΕΙΑΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Aeneas filius Anchisae est. Patria Aeneae Troia est. Graeci Troiam oppugnant et dolo expugnant. Aeneas cum Anchisa, cum nato et cum sociis ad Italiam navigat. Sed venti pontum turbant et Aenean in Africam portant. Ibi Dido regina novam patriam fundat. Aeneas reginae insidias Graecorum renarrat. Regina Aenean amat et Aeneas reginam. Denique Aeneas in Italiam navigat et regina exspirat.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Ο Αινείας είναι ο γιος του Αγχίση. Η πατρίδα του Αινεία είναι η Τροία. Οι Έλληνες πολιορκούν την Τροία και με δόλο την κυριεύουν. Ο Αινείας με τον Αγχίση, με τον γιο του και με τους συντρόφους του πλέει προς την Ιταλία. Όμως, άνεμοι ταράζουν την θάλασσα και παρασύρουν τον Αινεία στην Αφρική. Εκεί η Διδώ η βασίλισσα ιδρύει νέα πατρίδα. Ο Αινείας αφηγείται από την αρχή στη βασίλισσα τον δόλο των Ελλήνων. Η βασίλισσα αγαπά τον Αινεία κι ο Αινείας τη βασίλισσα. Τελικά, ο Αινείας πλέει στην Ιταλία και η βασίλισσα πεθαίνει.

ΣΥΝΤΑΞΗ:

Aeneas: Υ στο est
Filius: Κ στο Aeneas
Anchisae: γενική κτητική στο filius
Est: ρήμα
Patria: Κ στο Troia
Aeneae: γενική κτητική στο patria
Troia: Υ στο est
Est: ρήμα
Graeci: Υ στο oppugnant
Troiam: Α στο oppugnant
Oppugnant: ρήμα
Et
Dolo: αφαιρετική του τρόπου
Expugnant: ρήμα
Aeneas: Υ στο navigat
cum Anchisa: εμπρόθετοι
cum nato προσδιορισμοί
et της συνοδείας
cum sociis στο navigat
ad Italiam: εμπρόθ.κίνησης σε τόπο
navigat: ρήμα
Sed: αντιθετικός σύνδεσμος
Venti: Υ στα turbant, portant
Pontum: Α στο turbant
Turbant: ρήμα
Et
Aenean: Α στο portant

in Africam: εμπρόθ. κίνησης σε τόπο
portant: ρήμα
Ibi: επιρρημ.προσδ. του τόπου
Dido: Υ στο fundat
Regina: παράθεση στο Dido
Novam: επιθ. προσδ. στο patriam
Patriam: Α στο fundat
Fundat: ρήμα
Aeneas: Υ στο renarrat
Reginae: Α έμμεσο στο renarrat
Insidias: Α άμεσο στο renarrat
Graecorum: γεν.υποκειμ. στο insidias
Renarrat: ρήμα
Regina: Υ στο amat
Aenean: Α στο amat
Amat: ρήμα
Et
Aeneas: Υ στο amat
Reginam: Α στο amat
Denique: επιρρημ.προσδ. του χρόνου
Aeneas: Υ στο navigat
in Italiam: εμπρόθ. κίνησης σε τόπο
navigat: ρήμα
et
regina: Υ στο exspirat
exspirat: ρήμα

Η ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΔΡΟΜΕΔΑΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Cepheus et Cassiope Andromedam filiam habent. Cassiope, superba forma sua, cum Nymphis se comparat. Neptunus iratus ad oram Aethiopiae urget beluam marinam, quae incolis nocet. Oraculum incolis respondet: «regia hostia deo placet!» Tum Cepheus Andromedam ad scopulum adligat; belua ad Andromedam se movet. Repente Perseus calceis pennatis advolat; puellam videt et stupet forma puellae. Perseus hasta beluam delet et Andromedam liberat. Cepheus, Cassiope et incolae Aethiopiae valde gaudent.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Ο Κηφέας κι η Κασσιόπη έχουν κόρη την Ανδρομέδα. Η Κασσιόπη, υπερήφανη για την ομορφιά της, συγκρίνει τον εαυτό της με τις Νύμφες. Ο Ποσειδώνας, επειδή οργίστηκε, στέλνει στην ακτή της Αιθιοπίας θαλάσσιο κήτος, το οποίο αφανίζει τους κατοίκους. Το μαντείο απαντά στους κατοίκους: «βασιλικό σφάγιο για θυσία αρέσει στο θεό!» Τότε, ο Κηφέας δένει την Ανδρομέδα σε βράχο. Το κήτος κινείται προς την Ανδρομέδα. Ξαφνικά, καταφθάνει πετώντας ο Περσέας με φτερωτά σανδάλια. Την κοπέλα βλέπει και θαμπώνεται από την ομορφιά της κοπέλας. Ο Περσέας σκοτώνει το κήτος με δόρυ κι ελευθερώνει την Ανδρομέδα. Ο Κηφέας, η Κασσιόπη και οι κάτοικοι της Αιθιοπίας πάρα πολύ χαίρονται.

ΣΥΝΤΑΞΗ:

Cepheus: Υ στο habent
Cassiope: Υ στο habent
Andromedam: Α στο habent
Filiam: Κ στο Andromedam
Habent: ρήμα
Cassiope: Υ στο comparat
Superba: επιρρ.Κ τρόπου στο Cassiope
Forma: αφαιρετική της αιτίας
Sua: επιθ. προσδ. στο forma
Cum
nymphis: εμπροθ. προσ. σύγκρισης
Se: Α στο comparat
Comparat: ρήμα
Neptunus: Υ στο urget
Iratus: αιτιολ. μτχ. στο urget
ad oram: εμπρόθ. κίνησης σε τόπο
Aethiopiae: γεν. κτητική στο oram
Urget: ρήμα
Beluam: Α στο urget
Marinam: επιθ. προσδ. στο beluam
Quae: Υ στο nocet
Incolis: Α στο nocet
Nocet: ρήμα
Oraculum: Υ στο respondet
Incolis: Α στο respondet

Respondet: ρήμα
Regia: επιθ. προσδ. στο hostia
Hostia: Υ στο placet
Deo: Α στο placet
Placet: ρήμα
Tum: επιρρ. προσδ. χρόνου
Cepheus: Υ στο adligat
Andromedam: Α στο adligat
ad scopulum: εμπροθ. προσδ. τόπου
adligat: ρήμα
belua: Υ στο movet
ad
Andromedam: εμπρ. κίνησης σε τόπο
Se: Α στο movet
Movet: ρήμα
Repente: επιρρ. προσδ. τρόπου
Perseus: Υ στο advolat
Calceis: αφαιρετική του οργάνου
Pennatis: επιθ. προσδ. στο calceis
Advolat: ρήμα
Puellam: Α στο videt
Videt: ρήμα
Stupet: ρήμα
Forma: αφαιρετική της αιτίας
Puellae: γεν. κτητική στο forma

Perseus: Υ στο delet
Hasta: αφαιρετική του οργάνου
Beluam: Α στο delet
Delet: ρήμα
Andromedam: Α στο liberat
Liberat: ρήμα
Cepheus: Υ

Cassiope: στο
Incolae: gaudent
Aethiopiae: γεν. κτητική στο incolae
Valde: επιρρ. προσδ. του ποσού
Gaudent: ρήμα

ΜΑΘΗΜΑ IV

LECTIO QUARTA

ΤΑ ΗΘΗ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ

Apud antiquos Romanos

concordia maxima sed avaritia minima erat.

Romani in suppliciis deorum magnifici

sed domi parci erant.

Iustitia inter se certabant

et patriam curabant.

In bello pericula audacia propulsabant

et beneficiis amicitias parabant.

Delecti consultabant patriae ;

eis corpus ex annis infirmum

sed ingenium propter sapientiam validum erat.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Στους αρχαίους Ρωμαίους η ομόνοια ήταν πάρα πολύ μεγάλη, αλλά η πλεονεξία ήταν πάρα πολύ μικρή. Οι Ρωμαίοι στη λατρεία των θεών ήταν γενναιόδωροι, αλλά στην ιδιωτική ζωή ήταν φειδωλοί. Για τη δικαιοσύνη αγωνίζονταν μεταξύ τους και την πατρίδα φρόντιζαν. Στον πόλεμο τον κίνδυνο με τόλμη απομάκρυναν και με

ευεργεσίες τους συμμάχους τους γέμιζαν (ετοίμαζαν). Οι Συγκλητικοί φρόντιζαν για την πατρίδα. Σε αυτούς το σώμα από τα χρόνια ήταν αδύναμο, αλλά το πνεύμα χάρη στη σοφία ήταν δυνατό.

ΣΥΝΤΑΞΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ 4

Apud Romanos → εμπρόθετος προσδιορισμός του πλησίον

Antiquos → επιθετικός προσδιορισμός στο Romanos

Concordia → Υ στο erat

Maxima → Κ στο concordia

Avaritia → Υ στο erat

Minima → Κ στο avaritia

Erat → ρήμα

Romani → Υ στο erant

in suppliciis → εμπρόθετος προσδιορισμός της αναφοράς

deorum → γενική αντικειμενική απ' το suppliciis

magnifici → Κ στο Romani

domi → επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου

parci → Κ στο Romani

erant → ρήμα

Iustitia → αφαιρετική της αναφοράς

inter se → εμπρόθετος της αλληλοπάθειας

certabant → ρήμα

patriam → Α στο curabant

curabant → ρήμα

In bello → εμπρόθετος προσδιορισμός του χρόνου

Pericula → Α στο propulsabant

Audacia → αφαιρετική του τρόπου

Propulsabant → ρήμα

Beneficiis → αφαιρετική του μέσου

Amicitias → Α στο parabant

Parabant → ρήμα

Delecti → Υ στο consultabant

Consultabant → ρήμα

Patriae → Α στο consultabant

Eis → δοτική προσωπική κτητική

Corpus → Υ στο erat

ex annis → εμπρόθετος προσδιορισμός της αιτίας
infirmum → Κ στο corpus
ingenium → Υ στο erat
propter sapientiam → εμπρόθετος προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου
validum → Κ στο ingenium
erat → ρήμα

ΜΑΘΗΜΑ V

LECTIO QUINTA

ΕΝΑΣ 'ΛΑΤΡΗΣ' ΤΟΥ ΒΙΡΓΙΛΙΟΥ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Silius Italicus, poeta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campania se tenebat. Multos in illis locis agros possidebat. Silius animum tenerum habebat. Gloriae Vergili studebat ingeniumque eius fovebat. Eum ut puer magistrum honorabat. Monumentum eius, quod Neapoli iacebat, pro templo habebat.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Ο Σίλιος ο Ιταλικός, επικός ποιητής, ήταν άντρας δοξασμένος. Τα δεκαεφτά βιβλία του για τον δεύτερο Καρχηδονιακό πόλεμο είναι όμορφα. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του έμενε μόνιμα στην Καμπανία. Στα μέρη εκείνα είχε στην κατοχή του πολλά αγροκτήματα. Ο Σίλιος είχε ευαίσθητη ψυχή. Τη δόξα του Βιργιλίου επιδίωκε και το πνεύμα του περιέβαλλε με αγάπη. Εκείνον τιμούσε, όπως ο μαθητής τον δάσκαλο. Το μνημείο του, το οποίο βρισκόταν στη Νεάπολη, σαν ναό το θεωρούσε.

ΣΥΝΤΑΞΗ:

Silius Italicus → Υ στο erat
Poeta → παράθεση στο Υ
Epicus → επιθ. προσδιορισμός στο poeta
Vir → Κ στο Υ
Clarus → επιθ. προσδιορισμός στο vir
Erat → ρήμα
XVII (septendecim) → επιθ. προσδιορισμός στο libri
libri → Υ στο sunt
Eius → γενική κτητική στο libri
de bello → εμπρόθετος της αναφοράς
Punico → επιθ. προσδιορισμός στο bello
Secundo → επιθ. προσδιορισμός στο bello

pulchri → Κ στο libri
sunt → ρήμα
Ultimis → επιθ. προσδιορισμός στο annis
Annis → αφαιρετική του χρόνου
Vitae → γενική διαιρετική στο annis
Suae → επιθ. προσδιορισμός στο vitae
in Campania → εμπρόθετος στάσης σε τόπο
se → Α στο tenebat
tenebat → ρήμα
Multos → επιθ. προσδιορισμός στο agros
in locis → εμπρόθετος στάσης σε τόπο
illis → επιθ. προσδιορισμός στο locis
agros → Α στο possidebat

possidebat→ ρήμα
Silius→ Υ στο habebat
Animum→ Α στο habebat
Tenerum→ Κ στο animum
Habebat→ ρήμα
Gloriae→ Α στο studebat
Vergili→ γενική υποκειμενική στο gloriae
Studebat→ ρήμα
Ingenium(que)→ Α στο fovebat
Eius→ γενική κτητική στο ingenium
Fovebat→ ρήμα
Eum→ Α στο honorabat

ut puer→ Υ στο honorabat
magistrum→ Α στο honorabat
honorabat→ ρήμα
Monumentum→ Α στο habebat
Eius→ γενική κτητική στο monumentum
Quod→ Υ στο iacebat
Neapoli→ αφαιρετική στάσης σε τόπο
Iacebat→ ρήμα
pro templo→ εμπρόθετος (της παρομοίωσης) σε θέση κατηγορουμένου
habebat→ ρήμα

ΜΑΘΗΜΑ VI

LECTIO SEXTA

ΟΙ ΝΟΜΟΙ

ΚΕΙΜΕΝΟ: In ea civitate, quam leges continent, boni viri libenter leges servant. Lex enim est fundamentum libertatis, fons aequitatis. Mens et animus et consilium et sententia civitatis posita est in legibus. Ut corpora nostra sine mente, sic civitas sine lege non stat. Legum ministri sunt magistratus, legum interpretes iudices, legum denique omnes servi sumus : sic enim liberi esse possumus.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Σ' αυτή την πολιτεία την οποία στεριώνουν οι νόμοι, οι καλοί πολίτες με προθυμία τηρούν τους νόμους. Γιατί ο νόμος είναι το θεμέλιο της ελευθερίας, η πηγή της δικαιοσύνης. Ο νους, η ψυχή, η σκέψη και η κρίση της πολιτείας βρίσκονται στους νόμους. Όπως τα σώματά μας χωρίς την ψυχή, έτσι κι η πολιτεία χωρίς τον νόμο δε στέκεται. Θεράποντες των νόμων είναι οι άρχοντες, ερμηνευτές των νόμων οι δικαστές και, των νόμων, τέλος, όλοι είμαστε υπηρέτες. Γιατί έτσι μπορούμε να είμαστε ελεύθεροι.

ΣΥΝΤΑΞΗ:

In civitate→ εμπρόθ. στάσης σε τόπο
Ea→ επιθ. προσδ. στο civitate
Quam→ Α στο continent
Leges→ Υ στο continent
Continent→ ρήμα

Boni→ επιθ. προσδ. στο viri
Viri→ Υ στο servant
Libenter→ επιρρηματικός του τρόπου
Leges→ Α στο servant
Servant→ ρήμα

Lex→ Υ στο est
Est→ ρήμα
Fundamentum→ Κ στο lex
Libertatis→ γενική αντικειμενική στο
fundamentum
Fons→ Κ στο lex
Aequitatis→ γενική υποκειμ. στο fons
Mens→ Υ στο posita est
Animus→ Υ στο posita est
Consilium→ Υ στο posita est
Sententia→ Υ στο posita est
Civitatis→ γενική κτητική στα Υ
Posita est→ ρήμα
in legibus→ εμπρόθ. στάσης σε τόπο
Ut→ επιρρηματικός του τρόπου
Corpora→ Υ στο non stant
(εννοείται)
Nostra→ επιθ. προσδ. στο corpora
sine mente→ εμπρόθετος εξαίρεσης
sic→ επιρρηματικός του τρόπου
civitas→ Υ στο non stat
sine lege→ εμπρόθετος εξαίρεσης
non stat→ ρήμα
Legum→ γενική αντικειμ. στο ministri
Ministri→ Κ στο magistratus
Sunt→ ρήμα
Magistratus→ Υ στο sunt

Legum→ γενική αντικ. στο interpretes
Interpretes→ Κ στο iudices
Iudices→ Υ στο sunt
Legum→ γενική αντικειμ. στο servi
Denique→ επιρρηματικός χρόνου
Omnes→ Υ στο sumus
Servi→ Κ στο omnes
Sumus→ ρήμα
Sic→ επιρρηματικός του τρόπου
Liberi→ Κ στο nos
Esse→ τελ. απαρέμφ.,Α στο possumus
Possumus→ ρήμα

ΜΑΘΗΜΑ V II

LECTIO SEPTIMA

ΕΤΟΙΜΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΞΕΧΕΙΜΩΝΙΑΣΜΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ 7:Caesar propter frumenti inopiam legiones in hibernis multis conlocat. Ex quibus quattuor in Nervii hiemare iubet et tribus imperat in Belgis remanere. Legatos omnes frumentum in castra importare iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes adventare audio; speculators nostril eos prope esse nuntiant. Vim hostium cavere debetis; hostes enim de collibus advolare solent et caedem militum perpetrare possunt».

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Ο Καίσαρας λόγω της έλλειψης σιταριού εγκαθιστά τις λεγεώνες του σε πολλά χειμερινά στρατόπεδα. Διατάζει τέσσερις από αυτές να ξεχειμωνιάσουν στη χώρα των Νερβίων και τρεις διατάζει να παραμείνουν στη χώρα των Βέλγων. Διατάζει όλους τους διοικητές των λεγεώνων να μεταφέρουν σιτάρι στα στρατόπεδά τους. Συμβουλεύει τους στρατιώτες του με τα παρακάτω λόγια: «Πληροφορούμαι ότι οι εχθροί πλησιάζουν· οι ανιχνευτές μας αναγγέλλουν ότι αυτοί είναι κοντά. Πρέπει να φυλάγεστε από τη δύναμη των εχθρών, γιατί οι εχθροί συνηθίζουν να εξορμούν από τους λόφους και μπόρουν να κατασφάζουν τους στρατιώτες μας.

ΜΑΘΗΜΑ VIII

LECTIO OCTAVA

ΟΤΑΝ ΒΓΕΙΣ ΣΤΟ ΚΥΝΗΓΙ, ΠΑΡΕ ΜΑΖΙ ΣΟΥ ΜΟΥΥΒΙ ΚΑΙ ΧΑΡΤΙ

ΚΕΙΜΕΝΟ 8: Gaius Plinius Cornelio Tacito suo salutem. Ridebis. Ego tres apros feroces cepi. «Ipse?» interrogabis. Ipse. Ad retia sedebam; erat in proximo non venabulum sed stilus et pugillares; cogitabam aliquid enotabamque; etsi retia vacua, plenas tamen ceras habebam. Silvae et solitudo sunt magna incitamenta cogitationis. Cum in venationibus eris, licebit tibi quoque pugillares adportare: videbis non Dianam in montibus sed Minervam errare. Vale!

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Ο Γάιος Πλίνιος λέει χαιρετισμό στον φίλο του Κορνήλιο Τάκιτο. Θα γελάσεις. Εγώ έπιασα τρία φοβερά αγριογούρουνα. «Ο ίδιος;» θα ρωτήσεις. Ο ίδιος. Καθόμουν δίπλα στα δίχτυα· πλάι μου ήταν όχι η λόγχη, αλλά η γραφίδα και οι πλάκες· σκεφτόμουν κάτι και κρατούσα σημειώσεις· αν και είχα άδεια τα δίχτυα, όμως είχα τις πλάκες γεμάτες. Τα δάση και η μοναξιά είναι μεγάλα ερεθίσματα σκέψης. Όταν θα είσαι στο κυνήγι, θα μπορέσεις κι εσύ να φέρεις πλάκες: Θα δεις όχι την Άρτεμη να περιπλανιέται στα βουνά αλλά την Αθηνά. Γεια σου!

ΜΑΘΗΜΑ IX

LECTIO NONA

Η ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗ ΡΩΜΗ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxoris Collatini, laedit. Maritus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit. Brutus ex vulnere dolore magno cultrum extrahit et delictum punire parat. Populum concitat et Tarquinio imperium adimit. Liber iam populus Romanus duo consules, Iunium Brutum et Tarquinium Collatinum, deligere constituit.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Ο Ταρκύνιος ο Υπερήφανος, έβδομος και τελευταίος από τους βασιλιάδες, με αυτόν τον τρόπο χάνει την εξουσία. Ο γιος του, Σέξτος Ταρκύνιος προσβάλλει την τιμή της Λουκρητίας, της συζύγου του Κολλατίνου. Ο άντρας της κι ο πατέρας της κι ο Ιούνιος Βρούτος τη βρίσκουν περίλυπη. Η γυναίκα με δάκρυα τους αποκαλύπτει την προσβολή και αυτοκτονεί με ένα μαχαίρι. Ο Βρούτος βγάζει με μεγάλο πόνο το μαχαίρι από την πληγή κι ετοιμάζεται να τιμωρήσει το έγκλημα. Ξεσηκώνει το λαό και αφαιρεί την εξουσία από τον Ταρκύνιο. Ελεύθερος πια ο ρωμαϊκός λαός αποφασίζει να εκλέξει δυο υπάτους, τον Ιούνιο Βρούτο και τον Ταρκύνιο Κολλατίνο.

ΣΥΝΤΑΞΗ:

Tarquinius Superbus → Υ στο perdit

Septimus → παράθεση στο Υ

Ultimus → παράθεση στο Υ

Regum → γενική διαιρετική

Hoc → επιθ. προσδ. στο modo

Modo → αφαιρετική του τρόπου

Imperium → Α στο perdit

Perdit → ρήμα

Filius→ Υ στο laedit
Eius→ γενική κτητική στο filius
Sextus Tarquinius→ παράθεση στο Υ
Pudicitiam→ Α στο laedit
Lucretiae→ γενική κτητική στο Α
Uxoris→ παράθεση στο Lucretiae
Collatini→ γενική κτητική στο uxoris
Laedit→ ρήμα
Maritus→ Υ στο inveniunt
Pater→ Υ στο inveniunt
Iunius Brutus→ Υ στο inveniunt
Eam→ Α στο inveniunt
Maestam→ επιρρ.Κ του τρόπου
Inveniunt→ ρήμα
Illis→ Α έμμεσο στο aperit
Femina→ Υ στο aperit
cum lacrimis→ εμπροθ. συνοδείας
iniuriam→ Α άμεσο στο aperit
aperit→ ρήμα
cultro→ αφαιρετική του οργάνου
se→ Α στο interficit
ipsam→ κατηγ.προσδ. στο se
interficit→ ρήμα
Brutus→ Υ στο extrahit

ex vulnere→ εμπρόθ. απομάκρυνσης
dolore→ αφαιρετική του τρόπου
magno→ επιθ.προσδ. στο dolore
cultrum→ Α στο extrahit
extrahit→ ρήμα
delictum→ Α στο punire
punire→ τελ.απ., Α στο parat
parat→ ρήμα
Populum→ Α στο concitat
Concitat→ ρήμα
Tarquinius→ Α έμμεσο στο adimit
Imperium→ Α άμεσο στο adimit
Adimit→ ρήμα
Liber→ επιρρ.Κ του τρόπου
Iam→ επιρρ.προσδ. του χρόνου
Populus→ Υ στο constituit
Romanus→ επιθ.προσδ. στο populus
Duo→ επιθ.προσδ. στο consules
Consules→ Α στο deligere
Iunium Brutum→ επεξήγηση
Tarquinius Collatinum→ επεξήγηση
Deligere→ τελ.απ., Α στο constituit
Constituit→ ρήμα

ΜΑΘΗΜΑ XI

LECTIO UNDECIMA

Η ΡΩΜΗ ΚΑΙ Η ΚΑΡΧΗΔΟΝΑ

KEIMENO 11: Hannibal, dux Carthaginiensis, VI et XX annos natus, omnes gentes Hispaniae bello superavit et Saguntum vi expugnavit. Postea Alpes, quae Italiam ab Gallia seiungunt, cum elephantis transiit. Ubi in Italia fuit, apud Ticinum, Trebiam, Trasumenum et Cannas copias Romanorum profligavit et delevit. Populus Romanus cladem Cannensem pavidus audivit. In agro Falerno Hannibal ex insidiis Fabii Maximi se expedivit. Postquam XIV annos in Italia complevit, Carthaginienses eum in Africam revocaverunt. Ibi Hannibal bellum cum Romanis componere frustra cupivit. Denique cum P. Scipione apud Zamam dimicavit, sed Romani victoriam reportaverunt.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Ο Αννίβας, Καρχηδόνιος στρατηγός 26 ετών νίκησε με πόλεμο όλους τους λαούς της Ισπανίας και κυρίευσε με βία το Σαγούντο. Έπειτα διαπέρασε με ελέφαντες τις Άλπεις, οι οποίες χώριζαν την Ιταλία από τη Γαλατία. Όταν ήταν στην Ιταλία, κοντά στον Τίκινο, τον Τρεβία, την Τρασιμένη και τις Κάννες, κατατρόπωσε και εξολόθρευσε τις στρατιωτικές δυνάμεις των Ρωμαίων. Ο ρωμαϊκός λαός έντρομος πληροφορήθηκε την

καταστροφή των Καννών. Στον Φαλερνό αγρό ο Αννίβας ξέφυγε από την ενέδρα του Φάβιου Μάξιμου. Αφού συμπλήρωσε 14 χρόνια στην Ιταλία οι Καρχηδόνιοι τον κάλεσαν στην Αφρική. Εκεί ο Αννίβας θέλησε μάταια να τελειώσει τον πόλεμο με τους Ρωμαίους. Τελικά έδωσε μάχη με τον Πόμπλιο Σκιπίωνα κοντά στη Ζάμα, αλλά οι Ρωμαίοι πήραν τη νίκη.

ΣΥΝΤΑΞΗ:

Hannibal → Υ στα *superavit, expugnavit*

Dux → παράθεση στο *Hannibal*

Carthaginiensis → επιθετικός προσδιορισμός στο *dux*

VI et XX → επιθετικός προσδιορισμός στο *annos*

Annos → αιτιατική του χρόνου

Natus → επιθετική μετοχή

Omnes → κατηγορηματικός προσδιορισμός στο *gentes*

Gentes → Α στο *superavit*

Hispaniae → γενική κτητική στο *gentes*

Bello → αφαιρετική του μέσου

Superavit → ρήμα

Saguntum → Α στο *expugnavit*

Vi → αφαιρετική τρόπου

Expugnavit → ρήμα

Postea → επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου

Alpes → Α στο *transiit*

Quae → Υ στο *seiungunt*

Italiam → Α στο *seiungunt*

ab Gallia → εμπρόθετος της απομάκρυνσης

seiungunt → ρήμα

cum elephantis → εμπρόθετος της συνοδείας

transiit → ρήμα

Ubi → επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου

in Italia → εμπρόθετος στάσης σε τόπο

fuit → ρήμα

apud Ticinum, Trebiam, Trasumenum, Cannas → εμπρόθετοι του πλησίον

copias → Α στα *profligavit, delevit*

Romanorum → γενική κτητική στο *copias*

Profligavit → ρήμα

Delevit → ρήμα

Populus → Υ στο *audivit*

Romanus → επιθετικός προσδιορισμός στο *populus*

Cladem → Α στο *audivit*

Cannensem → επιθετικός προσδιορισμός στο *cladem*

Pavidus → επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου

Audivit → ρήμα

In agro→ εμπρόθετος στάσης σε τόπο
Falerno→ επιθετικός προσδιορισμός στο agro
Hannibal→ Υ στο expedivit
ex insidiis→ εμπρόθετος της απομάκρυνσης
Fabii Maximi→ γενική υποκειμενική στο insidiis
Se→ Α στο expedivit (άμεση αυτοπάθεια)
Expedivit→ ρήμα
Postquam→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
XIV→ επιθετικός προσδιορισμός στο annos
Annos→ Α στο complevit
in Italia→ εμπρόθετος στάσης σε τόπο
complevit→ ρήμα
Carthaginienses→ Υ στο revocaverunt
Eum→ Α στο revocaverunt
in Africam→ εμπρόθετος κίνησης σε τόπο
revocaverunt→ ρήμα
Ibi→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου
Hannibal→ Υ στο cuppivit
Bellum→ Α στο componere
cum Romanis→ εμπρόθετος της εχθρικής διάθεσης
componere→ τελικό απαρέμφατο, Α στο cuppivit
frustra→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
cuppivit→ ρήμα
Denique→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
cum P. Scipione→ εμπρόθετος εχθρικής διάθεσης
apud Zamam→ εμπρόθετος του πλησίον
dimicavit→ ρήμα
Romani→ Υ στο reportaverunt
Victoriam→ Α στο reportaverunt
Reportaverunt→ ρήμα

ΜΑΘΗΜΑ XII

LECTIO DUODECIMA

Ο ΥΠΑΤΟΣ ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΚΥΛΑΚΙ ΤΗΣ ΚΟΡΗΣ ΤΟΥ

ΚΕΙΜΕΝΟ 12: L. Aemilio Paulo, consuli iterum bellum cum Perse rege gerere obtigit. Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia, quae tum erat admodum parvula, ad complexum patris cucurrit. Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam. «Quid est» inquit «mea Tertia? Cur tristis es? Quid tibi accidit?» «Mi pater» respondit illa «Persa periit». Perierat enim catellus eo nomine, quem puellam multum amabat. Tum pater Tertiae

dixit : «Omen accipio». Sic ex fortuito dicto spem praeclari triumpho animo praesumpsit.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Στον Αιμίλιο Παύλο, ύπατο για δεύτερη φορά, έτυχε να διεξάγει πόλεμο με τον βασιλιά Περσέα. Όταν επέστρεψε σπίτι το βραδάκι, η κορούλα του η Τερτία, η οποία τότε ήταν πάρα πολύ μικρούλα, έτρεξε στην αγκαλιά του πατέρα της. Ο πατέρας έδωσε ένα φιλή στην κόρη, όμως παρατήρησε ότι αυτή ήταν λιγάκι θλιμμένη. «Τι είναι», είπε, «γιατί είσαι λυπημένη; Τι σου συνέβη;» «Πατέρα μου», απάντησε εκείνη, «Ο Πέρσης πέθανε». Γιατί είχε παθάνει το σκυλάκι με αυτό το όνομα, το οποίο η κοπέλα πολύ αγαπούσε. Τότε ο πατέρας είπε στην Τερτία: «Δέχομαι τον οϊωνό». Έτσι από έναν τυχαίο λόγο προγεύτηκε με την ψυχή πολύ λαμπρή ελπίδα θριάμβου.

ΣΥΝΤΑΞΗ:

L. Aemilio Paulo → δοτική προσωπική του ενεργούντος προσώπου

Consuli → παράθεση

Iterum → επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου

Bellum → Α στο gerere

cum Perse → εμπρόθετος της εχθρικής διάθεσης

rege → παράθεση στο Perse

gerere → τελικό απαρέμφατο, Υ στο απρόσωπο obtigit

obtigit → ρήμα

Domum → επιρρηματικός της κίνησης σε τόπο

ad vesperum → εμπρόθετος του χρόνου

rediit → ρήμα

filiola → Υ στο cucurrit

eius → γενική κτητική στο filiola

Tertia → επεξήγηση στο filiola

Quae → Υ στο erat

Tum → επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου

Erat → ρήμα

Admodum → επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού

Parvula → Κ στο quae

ad complexum → εμπρόθετος κατεύθυνσης σε πρόσωπο

patris → γενική κτητική στο complexum

cucurrit → ρήμα

Pater → Υ στο dedit

Filiae → Α έμμεσο στο dedit

Osculum → Α άμεσο στο dedit

Dedit → ρήμα

Animadvertit → ρήμα

Eam → Υ στο esse

Esse → ειδικό απαρέμφατο, Α στο animadvertit

Tristiculam → Κ στο eam

Quid→ Υ στο est
Est→ ρήμα
Inquit→ ρήμα
Mea→ επιθετικός προσδιορισμός στο Tertia
Tertia→ κλητική προσφώνηση
Tristis→ Κ στο tu που εννοείται
Es→ ρήμα
Quid→ Υ στο accidit
Tibi→ δοτική προσωπική
Accidit→ ρήμα
Mi→ επιθετικός προσδιορισμός στο pater
Pater→ κλητική προσφώνηση
Respondit→ ρήμα
Illa→ Υ στο respondit
Persa→ Υ στο periit
Periit→ ρήμα
Perierat→ ρήμα
Catellus→ Υ στο perierat
Eo→ επιθετικός προσδιορισμός στο nomine
Nomine→ αφαιρετική της ιδιότητας
Quem→ Α στο amabat
Puellam→ Υ στο amabat
Multum→ επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού
Amabat→ ρήμα
Tum→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Pater→ Υ στο dixit
Tertiae→ Α στο dixit
Dixit→ ρήμα
Omen→ Α στο accipio
Accipio→ ρήμα
Sic→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
ex dicto→ εμπρόθετος προσδιορισμός της προέλευσης
fortuito→ επιθετικός προσδιορισμός στο dicto
spem→ Α στο praesumpsit
praeclari→ επιθετικός προσδιορισμός στο triumphi
triumphi→ γενική αντικειμενική
animo→ αφαιρετική του μέσου
praesumpsit→ ρήμα

ΜΑΘΗΜΑ XIII

LECTIO TERTIA DECIMA

ΠΩΣ Η ΓΝΩΣΗ ΝΙΚΗΣΕ ΤΗ ΛΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ 13: Sulpicius Gallus legatus Luci Aemili Pauli erat, qui bellum adversus Persen regem gerebat. Serena nocte subito luna defecerat ; ob repentinum monstrum terror animos militum invaserat et exercitus fiduciam amiserat. Tum Sulpicius Gallus de caeli ratione et de stellarum lunaequae statu ac motibus disputavit eoque modo exercitum alacrem in pugnam misit. Sic liberales artes Galli aditum ad illustrem illam Paulianam victoriam dederunt. Quia ille metum exercitus Romani vicerat, imperator adversarios vincere potuit!

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Ο Σουλπίκιος Γάλλος ήταν ύπαρχος του Λεύκιου Αιμίλιου Παύλου, ο οποίος έκανε τον πόλεμο εναντίον του βασιλιά Περσέα. Μια ξάστερη νύχτα ξαφνικά είχε χαθεί το φεγγάρι. Εξαιτίας του ξαφνικού φοβερού θεάματος τρόμος είχε καταλάβει τις ψυχές των στρατιωτών και ο στρατός είχε χάσει την αυτοπεποίθησή του. Τότε ο Σουλπίκιος Γάλλος πραγματεύτηκε τη φύση του ουρανού και τη στάση και τις κινήσεις των άστρων και της σελήνης και μ' αυτό τον τρόπο έστειλε το στρατό πρόθυμο στη μάχη. Έτσι, οι ελευθέριες τέχνες του Γάλλου άνοιξαν το δρόμο για τη λαμπρή εκείνη νίκη του Παύλου. Επειδή εκείνος είχε υπερνικήσει το φόβο του ρωμαϊκού στρατού, μπόρεσε ο στρατηγός να νικήσει τους αντιπάλους.

ΜΑΘΗΜΑ XIV

LECTIO QUARTA DECIMA

ΕΝΑ ΦΟΒΕΡΟ ΟΝΕΙΡΟ

ΚΕΙΜΕΝΟ 14: Post bellum Actiacum Cassius Parmensis, qui in exercitu M. Antonii fuerat, Athenas confugit. Ibi vix animum sollicitum somno dederat, cum repente apparuit ei species horrenda. Existimavit ad se venire hominem ingentis magnitudinis et facie squalida, similem effigiei mortui. Quem simul aspexit Cassius, timorem concepit nomenque eius audire cupivit. Respondit ille se esse Orcum. Tum terror Cassium concussit et e somno eo excitavit. Cassius servos inclamavit et de homine eos interrogavit. Illi neminem viderant. Cassius iterum se somno dedit eandemque speciem somniavit. Paucis post diebus res ipsa fidem somnii confirmavit. Nam Octavianus supplicio capitis eum adfecit.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Μετά από τον πόλεμο στο Άκτιο ο Κάσιος από την Πάρμα, ο οποίος υπηρετούσε στον στρατό του Μ. Αντώνιου, κατέφυγε στην Αθήνα. Εκεί μόλις είχε παραδώσει το παραγμένο πνεύμα του στον ύπνο, όταν ξαφνικά εμφανίστηκε σ' αυτόν ένα φρικτό θέαμα. Νόμιζε πως σε αυτόν είχε έρθει ένας άνθρωπος τεράστιου μεγέθους και με βρώμικο πρόσωπο, ίδιος με τη μορφή νεκρού. Μόλις τον κοίταξε ο Κάσιος τον έπιασε ο φόβος και θέλησε να μάθει το όνομά του. Αυτός απάντησε ότι είναι ο Πλούτωνας. Τότε ο τρόμος συντάραξε τον Κάσιο και τον σήκωσε από τον ύπνο. Ο Κάσιος φώναξε τους δούλους και τους ρώτησε για τον άνθρωπο. Εκείνοι δεν είχαν δει κανέναν. Ο Κάσιος κοιμήθηκε για δεύτερη φορά και ονειρεύτηκε το ίδιο θέαμα. Μετά από

μερικές ημέρες το πράγμα το ίδιο επιβεβαίωσε την αξιοπιστία του ονείρου.
Δηλαδή ο Οκταβιανός του επέβαλε τη θανατική ποινή.